

Alopecia Areata

Dermatologie

Beter voor elkaar

Alopecia Areata

Wat is alopecia areata?

Alopecia areata betekent pleksgewijze kaalheid. Het is een ziekte van de haarwortels die overal op het lichaam kan voorkomen waar normale haargroei is. De plekken waar de haarwortels zijn aangetast, zijn in de regel rond of ovaal. In de plekken vallen (vrijwel) alle haren uit, terwijl de huid eromheen een normale haargroei toont. Het gevolg is dat er één of meer kale gebieden ontstaan.

Hoe ontstaat alopecia areata?

De precieze oorzaak van alopecia areata is onbekend. Men denkt dat alopecia areata een immunologische oorzaak heeft, dat wil zeggen dat wordt gedacht aan een stoornis in het afweermecanisme van het lichaam, de immuniteit. De afweer is als het ware ontspoord en richt zich niet tegen infecties van buitenaf maar tegen het eigen lichaam, in dit geval tegen de haarwortels. Dit wordt versterkt doordat gebleken is, dat mensen met deze ziekte verhoudingsgewijs iets vaker lijden aan andere ziekten die gepaard gaan met stoornissen in het afweersysteem. Dit kunnen sommige schildklierziekten, vitiligo (witte plekken op de huid), of bepaalde vormen van bloedarmoede zijn.

Of spanningen en teveel stress alopecia areata kunnen uitlokken of verergeren is niet bekend. Waarschijnlijk spelen deze factoren slechts een ondergeschikte rol.

Wat zijn de verschijnselen?

De kale plekken blijven vaak beperkt tot het behaarde hoofd. In principe kunnen zij ontstaan op alle lichaamsgebieden waar normaal haren groeien, zoals wenkbrauwen, baard, oksels en schaamstreek. Ook komt het voor dat het haar niet pleksgewijs uitvalt. Men ziet dan gelijkmatig en verspreid over de gehele hoofdhuid haaruitval optreden. In zeldzame gevallen valt al het hoofdhaar of al het lichaamshaar uit. Vaak zijn dan ook de nagels aangetast. Meestal blijft de aandoening echter beperkt tot een of enkele kale plekken op de hoofdhuid.

Het verloop van alopecia areata is erg grillig en bij iedereen anders. Het is moeilijk te voorspellen of en wanneer het haar terugkomt en of het daarna weer zal uitvallen. Alopecia areata treedt aanvalsgewijs op. Dikwijls merkt degene die het betreft zelf niets van haaruitval, maar worden de kale plekken ontdekt door de kapper, familieleden of vrienden. In de meeste gevallen ziet men spontaan herstel van de haargroei binnen enkele maanden tot jaren. In sommige gevallen treedt echter geen totale genezing op. Ook komt het voor dat de haargroei zich in de oorspronkelijke plekken herstelt, maar er ergens anders opnieuw kale plekken ontstaan. Soms is er uitbreiding tot een volledige kaalheid van het behaarde hoofd of van het gehele lichaam. De kaalheid is echter niet per definitie onherroepelijk. In principe kan het haar altijd weer terugkomen. Het is zelfs zo dat 80% van alle gevallen spontaan binnen 6 maanden herstelt.

Alopecia areata tast op zich de lichamelijke gezondheid niet aan. Men kan hiermee net zo oud worden als ieder ander. Kaalheid kan echter de psyche (geest) zozeer treffen, dat het leggen van contacten ernstig wordt bemoeilijkt.

Hoe wordt de diagnose gesteld?

Omdat alopecia areata een totaal andere aanpak behoeft dan andere vormen van haaruitval, is het stellen van de juiste diagnose belangrijk. Wanneer het haarverlies met scherp omschreven kale plekken op de hoofdhuid begint, is de diagnose niet moeilijk te stellen. Ingewikkelder wordt het, als de ziekte alleen op andere behaarde lichaamsgebieden, zoals de wimpers, wenkbrauwen of de baardstreek optreedt. Soms is aanvullend onderzoek van de haarwortels en/of huidweefsel noodzakelijk om andere haarziekten uit te sluiten.

Wat is de behandeling?

In de meeste gevallen herstelt de haargroei zich spontaan binnen enkele jaren. Dit betekent dat men eigenlijk altijd het natuurlijke beloop zou moeten afwachten. Alopecia areata is voor veel mensen een bedreigende ziekte. Voor hen is het moeilijk een afwachtende houding aan te nemen.

Om het herstel van de haargroei te bespoedigen, kunnen de volgende behandelingsmethoden worden overwogen:

Prikkeltherapie

Dit is het aanbrengen van zalven, crèmes of lotions, die irritatie opwekken van de hoofdhuid. Een voorbeeld hiervan is Pikelharinglotion. Of prikkeltherapie effectief is wordt in twijfel getrokken.

Corticosteroïden

(Zie ook folder “Corticosteroïden voor de huid”)

Dit zijn hormonen die het lichaam ook zelf maakt. Corticosteroïden beïnvloeden het afweersysteem. Door toevoeging van corticosteroïden hoopt men de abnormale afweerreactie in de alopecia-plekken te onderdrukken. Men kan corticosteroïden als zalf, crème of lotion op de huid aanbrengen.

Ook kunnen corticosteroïden in de huid van de kale plekken worden ingespoten. Dit is pijnlijk. Soms ziet men dat na enkele weken inderdaad hergroei van de haren optreedt. Dit is echter nogal eens van tijdelijke aard. Als de behandeling gestopt wordt kunnen de haren weer gaan uitvallen.

Systemische behandeling met pillen

Minoxidil wordt vaak als “wondermiddel” tegen alle vormen van kaalheid aangeprezen. Bij alopecia areata heeft 5% minoxidil-lotion wellicht enig effect.

Lichttherapie

Met behulp van een hoogtezonbehandeling (ultraviolette straling) kunnen bij een deel van de patiënten in het begin goede resultaten worden geboekt. Wanneer de haargroei zich echter heeft hersteld, kan het licht niet meer tot de huid doordringen en valt het haar meestal weer uit.

Lokale immuuntherapie

In ernstige gevallen kan deze, nog niet algemeen toegepaste, methode worden overwogen. De patiënt wordt eerst overgevoelig (allergisch) gemaakt voor een bepaalde stof, meestal diphencyprone. Daarna worden de kale plekken ingepenseeld met de desbetreffende stof zodat ter plaatse een allergisch eczeem ontstaat. Door deze allergische reactie, die verder geen nadelige gevolgen heeft, worden de haarwortels als het ware gestimuleerd, waardoor de haargroei bij een aantal patiënten terugkomt.

Wat kunt u zelf nog doen?

Camouflage

Storende alopecia-plekken kunnen gecamoufleerd worden met een pruik of haarstukje. De ziekenfondsen en de particuliere verzekeraars hanteren hiervoor een vergoedingsregeling.

Dieet

De haargroei is niet te beïnvloeden door dieetmaatregelen. Ook vitamines helpen niet. Extra toevoeging van mineralen heeft eveneens geen zin. Onderzoek van de haren op eventuele tekorten (haaranalyse) is niet aan te bevelen. Haaranalyse levert geen enkele aanvullende informatie op die van belang is voor de genezing van alopecia areata.

Wat zijn de vooruitzichten?

Het beloop van de ziekte wordt ongunstig beïnvloed indien:

- de aandoening in de jeugd is ontstaan;
- andere ziekten van immunologische oorsprong bij de patiënt of in zijn (haar) familie voorkomen;
- andere lichaamsgebieden, waar normaal haren en/of nagels groeien, aangetast zijn;
- alopecia areata in de familie voorkomt.

In hoeverre alopecia areata erfelijk is, is echter niet bekend. Wel blijkt de haarziekte bij zo'n 10% van de patiënten ook in de familie voor te komen. Een zekere aanleg is dus waarschijnlijk wel aanwezig. Bij een aantal mensen zal de haaruitval blijvend zijn.

Polikliniek Dermatologie

T 010 297 52 30

www.ikazia.nl

Deze folder is een uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie

Copyright 1990

vijfde herziene druk 2004

Bij het samenstellen van deze informatie is grote zorgvuldigheid betracht. De Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie wijst desondanks iedere aansprakelijkheid af voor eventuele onjuistheden of andere tekortkomingen in de aangeboden informatie en voor de mogelijke gevolgen daarvan.

© 2005 Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie

Ikazia Ziekenhuis

Montessoriweg 1
3083 AN Rotterdam
www.ikazia.nl

Alopecia Areata (pleksgewijze kaalheid)
800559-NL / 2012-08